

злочину, а зокрема визначити у нормативно-правових актах їх вплив на кваліфікацію злочину і кримінальну відповідальність за його вчинення. Також варто звернути увагу на інші особливості суб'єктивних ознак складу даного злочину задля вдосконалення чинного законодавства з даного питання та покращення розгляду та вирішення справ, що стосуються підміни дитини.

Література

1. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. коментар / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.; за заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с.

2. Белова О.І. Суб'єкт у злочинах, що посягають на сім'ю і неповнолітніх // Матер. VII звіт. наук.-практ. конф. Кримського юридичного інституту Нац. ун-ту внутр. справ. – Том 1. – Сімферополь: Ельїньо, 2005. – С. 155-160.

3. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України / М.Й. Коржанський. – К.: Атіка, 2001. – 656 с.

УДК 343.123.1:343.163 (043.2)

Ярмоленко А. О., студентка,
Миколаївський інститут права,
Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса
Науковий керівник: Сидоренко О. М., к.ю.н., доцент

ЗНАЧЕННЯ ВКАЗІВОК ПРОКУРОРА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У Рекомендації Rec (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи «Щодо ролі прокурорів у системі кримінального правосуддя» визнано, що процесуальне керівництво може здійснюватися прокуратурою з наданням прокурорам владних повноважень щодо органів розслідування.

Виходячи з цього, прокурор як процесуальний керівник досудового розслідування, реалізуючи функцію, яка закріплена у ст.131-1 Конституції України, щодо організації та процесуального керівництва досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, а також здійснення нагляду за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів досудового розслідування, наділяється широким колом владно-розпорядчих повноважень, зокрема надання вказівок таким органам.

Слід зазначити те, що вказівки під час досудового розслідування можуть надаватися: 1) прокурором вищого рівня прокурору нижчого рівня; 2) прокурором слідчому.

Питання щодо надання прокурором вказівок регулюється чинним законодавством, зокрема п. 4 ч. 2 ст. 36, ч. 3 ст. 39, ч. 4 ст. 40 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України),

ст. 17, 25 Закону України «Про прокуратуру» (далі – Закон) від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII.

Разом з тим потрібно звернути увагу на те, що ст. 17 Закону передбачає положення, згідно з яким прокурори вищого рівня мають право надавати вказівки прокурорам нижчого рівня. Такі вказівки надаються з метою реалізації прокурором функцій, що покладаються на органи прокуратури та видаються, як правило в письмовій формі. При цьому, прокурор не зобов'язаний виконувати вказівки прокурора вищого рівня, які викликають у нього сумнів у законності, якщо він не отримав їх у письмовій формі, а також явно злочинні вказівки. Як наслідок, прокурор має право звернутися до Ради прокурорів України з повідомленням про загрозу його незалежності.

Подібне положення стосується й слідчих при виконанні вказівок прокурора, так як згідно зі ст. ст. 311-313 КПК України, слідчий має право оскаржувати будь-які рішення, дії чи бездіяльність прокурора шляхом подання слідчим скарги прокурору вищого рівня щодо прокурора, рішення, дії чи бездіяльність якого оскаржуються. Але таке оскарження не варто розглядати як обмеження повноважень прокурора. Навпаки, це є гарантією процесуальної самостійності слідчого, а також гарантією надання прокурором законної вказівки.

Як у КПК України, так і в Законі, письмові вказівки прокурора органам, що провадять досудове розслідування, надані в межах повноважень, є обов'язковими для цих органів і підлягають негайному виконанню. Так як невиконання, тягне за собою адміністративну відповідальність, передбачену ст. 185⁸ Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме ухилення від виконання законних вимог прокурора.

Законодавством не передбачаються чіткі вимоги, яким повинні відповідати такі вказівки, але з урахуванням того, що вони є засобом належного та ефективного здійснення досудового розслідування, то при їх наданні прокурор повинен керуватися нормами діючого законодавства, положенням судової практики та власним досвідом використання доказів на стадії судового розгляду. Окрім цього, обов'язково у вказівці має бути визначено мотив, потрібний для того, щоб особа, якій надана така вказівка, чітко розуміла мету, якої вона повинна досягти при її виконанні. Також вказівка не повинна бути формальною, тобто такою, яка не направлена на виконання основних завдань кримінального провадження.

Невипадково в законодавстві закріплюється саме письмова форма таких вказівок, так як така форма допомагає прокурору контролювати повноту їх виконання, скеровувати хід розслідування, а також впливати на його результати. Тому, на нашу думку, вказівка прокурора повинна бути належним чином оформлена та виходити із загальних вимог глави 5 КПК України щодо форми і змісту процесуальних документів.

До того ж, законодавець не обмежує прокурора будь-яким моментом,

коли він може надати вказівки, ні видом розслідування, ні кваліфікацією кримінального правопорушення, ні складністю кримінального провадження. Тому, це дає підстави вважати, що вказівки прокурора можуть бути надані: а) у будь-якому кримінальному провадженні; б) у будь-який момент розслідування кримінального правопорушення; в) відносно будь-якої процесуальної чи слідчої (розшукової) дії. Вивчення практики щодо надання письмових вказівок прокурора свідчить, про те, що найчастіше такі вказівки даються з приводу проведення додаткових слідчих (розшукових) дій, перевірку зібраних доказів, кваліфікацію кримінального правопорушення, зупинення досудового розслідування, закриття кримінального провадження, а також з приводу застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

При цьому, у законодавчому порядку не регламентовано і строки виконання вказівок прокурора. Тому, в практичній діяльності виникає питання про те, чи вправі прокурор визначити строк виконання своїх вказівок. Практика свідчить, що прокурори, направляючи вказівки, зазвичай визначають строки їх виконання. Така практика підтримується і науковцями, які стверджують, що визначення строку виконання дисциплінує слідчого, дає можливість прокурору проконтролювати своєчасність виконання вказівок.

Таким чином, вказівки, які надаються прокурором, є не тільки способом реалізації конституційної функції, що покладається на органи прокуратури, а й засобом забезпечення законності в кримінальному провадженні та тією дією, яка допомагає цілеспрямовано впливати на результат діяльності органів досудового розслідування, з метою виконання ними завдань кримінального провадження, насамперед щодо захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування.

УДК 343(043.2)

Ярошенко Т.С., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Катеринчук К.В., к.ю.н., доцент

ЗАЛИШЕННЯ В НЕБЕЗПЕЦІ: ТЕНДЕНЦІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Головним завданням будь-якої демократичної держави є охорона життя та здоров'я людини. І саме це питання постало на сьогоднішній день особливо актуально. Стаття 3 Конституції України проголошує, що